

Historie hradu Pravda

Roman Rudský

Hrad Pravda stával na vápencovém ostrohu mezi obcemi Domoušicemi a Pnětlukami. Dnes jsou jeho zříceniny skryty v lese. Na východ od hradu stával poplužní dvůr a kolem něho byla pole. Několik set metrů východním směrem od hradu se dosud zachovaly podzemní chodby, které jsou místy propadlé. Rok založení hradu je neznám a ani pověst se nezmiňuje o tom, proč dostal nezvyklý název Pravda. Jeho zakladatelé použili starého prehistorického hradiště, zabírajícího ostroh a z přístupné strany chráněného dvojitým valem. Vlastní půdorys hradu je trojúhelníkový. Byl ohrazen vysokou, silnou zdí s dřevěným ochozem a před ní hlubokým příkopem, vylámaným ve vápencové skále.

Do hradu se vcházelo z východní strany přes most do dvojitě brány, v 19. století ještě zaklenuté románským obloukem. Při bráně s dvojitými vraty byla malá místnost pro branného, z níž se dosud zachoval komín. Hradní budovy se táhly od brány podél severní zdi a končily v západním cípu jednopatrovým palácem. Ještě v polovině 19. století byly v oknech profilované kameny a nad nimi překlady, rovněž profilované, užívané ve stavitelství v 16. století. To vedlo

některé historiky k tomu, že kladli založení hradu do tohoto období. Naproti tomu jižní cíp, kde se rozkládalo další velké stavení, celé hluboce podsklepené, nese charakter mnohem staršího zdiva, které má místy mnoho kamenných vysprávek. Vedle těchto budov se dochovaly zbytky jedné místnosti s malou brankou a hrubým gotickým portálkem. Podle stáří zdiva je tedy možné posunout založení hradu někdy do doby posledních Přemyslovců. Kolovratové, jimž v 16. století hrad Pravda patřila, zde pravděpodobně postavili onen palác s profilovaným okenním ostěním a provedli ještě další úpravy. Proto se A. Sedláček domníval, že hrad byl založen teprve v 16. století.

Nejstarší zpráva o hradu Pravdě je z r. 1380, kdy Bušek ze Žirotnína měl spor s Tatem z Pěnice. Je pravděpodobné, že Pravdu postavili Sulislavicové, velmi starý rod, který zachycují prameny na hradě Starých Netlukách, stojícím pod prehistorickým hradištěm Na rovinách asi 1 km západně od Pravdy. V l. 1250 až 1256 je doložen Sulislav, syn Zvěstův, v r. 1266 Hroznata z Pnětluk a v r. 1312 Sulislav z Pnětluk. Sulislavicové po vybudování nového hradu Pravdy opustili Staré Netluky a usídlili se zde. V pramenech je znám spor mezi Sulislavem z Pnětluk a Sulislavem z Trnovan, který soudil král Přemysl Otakar II. Na počátku 16. století je znám jako majitel hradu Jan starší Mašřovský z Kolovrat, který prodal Pravdu r. 1523 s vesnicemi a jiným příslušenstvím za 6750 kop grošů českých Děpoltovi z Lobkovic. Po jeho smrti r. 1527 zdědila Pravdu jeho manželka Anežka, rozená Míčanová z Klinštejna, která ji postoupila s vesnicemi Lipnem, Lišťany, Konětopy, Pnětluky, Markvarcem, Milostínem, Solopysky, městečkem Ročovem a mlýnem v Brloze Jiřímu z Lobkovic. V majetku jeho potomků zůstala Pravda až do r. 1681, kdy se stala součástí divického panství, a s ním přešla r. 1802 do schwarzenberského majetku. V druhé polovině 16. století hrad již nebyl obydlen. Jeho sklepení se stala útočištěm různých tuláků a loupeživých rot, o nichž jsou zprávy v lounských smolných knihách.

pokračování na další stránce

V druhé polovině 19. století se stal hrad Pravda poutním místem celého okolí a jeho název symbolem zápasu o české státní právo. Na nádvoří se konaly lidové vlastenecké slavnosti. Nejznámější z nich je velký tábor lidu v období státoprávních bojů, uspořádaný na Pravdě 12. července 1868, jehož se zúčastnilo asi 10 tisíc lidí. Okolí Pravdy se stávalo v nebezpečných dobách útočištěm lidu, který sem utíkal zejména z okolní otevřené krajiny. Naposledy se sem stěhovali lidé i úřady v rakousko-pruské válce r. 1866.

Hrad vznikl ve 14. století, ale v písemných pramenech se uvádí až roku 1523. Dodnes není známo, kdo Pravdu založil, ani jak dostala svoje jméno. Současná podoba hradu je z 15. století, kdy jej upravili páni z Kolovrat. Nechali vytvořit unikátní obranný systém s mohutným okružním valem. V 16. století sídlil na hradě Jan Mašřovský z Kolovrat. Roku 1523 jej prodal Lobkovicům. V jejich držení hrad zůstal až do roku 1681, ale to zde už nesídlili. Od té doby se hrad začíná udávat jako pustý.

